

ھۈسرەت

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

بەشرىياتى

ھەسرەت

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

图书在版编目 (C I P) 数据

狐: 维吾尔文 / (英) 劳伦斯 (Lawrenis) 等著; 艾尔肯·努尔等译. — 乌鲁木齐: 新疆人民出版社, 2000. 4

(外国中篇小说丛书: 26)

ISBN 7—228—05760—0

I. 狐… II. ①劳… ②艾… III. 中篇小说—作品集—世界—现代—维吾尔语 (中国少数民族语言)

IV. I561.45

中国版本图书馆 CIP 数据核字 (2000) 第 29659 号

责任编辑: 帕提古丽·米吉提

封面设计: 阿克拜尔·萨里

责任校对: 帕丽达·艾力

新疆人民出版社编辑出版

(乌鲁木齐市解放南路 348 号 邮政编码 830001)

新疆新华书店发行

新疆人民出版社微机室排版

新疆司法印刷厂印刷

787×1092 毫米 32 开本 9.75 印张 2 插页

2000 年 7 月第 1 版 2000 年 7 月第 1 次印刷

印数: 1——3,060

ISBN7—228—05760—0/I·2146 定价: 13.70 元

مەسئۇل مۇھەررىرى: پاتىگۇل مەجىت
مۇقاۋىسىنى لايىھىلىگۈچى: ئەكبەر سالھ
مەسئۇل كوررېكتورى: پەرىدە ئېلى

ھەسرەت (ئەسلى نامى: تۈلكە)
(چەت ئەل پوۋېستلىرىدىن — 26)

*

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى تۈزدى ۋە نەشر قىلدى

(ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى 348 №)

شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسىدىن تارقىتىلدى

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى كومپيۇتېر بۆلۈمىدە تىزىلدى

شىنجاڭ ئەدلىيە باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى

فورماتى: 787×1092 مىللىمېتىر 1/32

باسما تاۋىقى: 9.75 قىستۇرما ۋارقى: 2

2000 - يىلى 7 - ئاي 1 - نەشرى

2000 - يىلى 7 - ئاي 1 - بېسىلىشى

تىراژى: 3,060 — 1

ISBN7—228—05760—0/I • 2146

باھاسى: 13.70 يۈەن

قىسقىچە مەزمۇنى

بۇ كىتابچىغا ئىككى پوۋېست كىرگۈزۈلگەن .
« تۈلكە » — ئەنگلىيىنىڭ داڭلىق يازغۇچىسى لاۋ-
رېنسنىڭ (1885 — 1930) داڭلىق ئەسەرلىرىدىن بىرى .
مۇھەببەت بابىدا ھىيلىگەر ، شەپقەتسىزلىكى بىلەن تۈل-
كىگە سىمۋول قىلىنغان ياش يىگىت ھېنرى ئىككى قېرى قىز
شېرىكلىشىپ باشقۇرۇۋاتقان بىر قورۇققا كېلىدۇ . ئىككى قىز ئۇ-
نىڭغا مۇھەببەت تەشەننىلىقى بىلەن تەلۈرىدۇ . يىگىت مارچ بىلەن
توي قىلماقچى بولىدۇ ، لېكىن بۇنىڭغا بەنفور ئىسىملىك يەنە بىر
قىز قارشى چىقىدۇ . يىگىت ئۇنى ئۆلتۈرۈۋېتىدۇ ۋە مارچنى ئا-
لىدۇ . لېكىن ، ئۇلارنىڭ تۇرمۇشى كۆڭۈللۈك بولمايدۇ .
بۇ لاۋرېنسنىڭ ئىدىيىسىنى بايان قىلىپ بېرەلەيدىغان ،
لاۋرېنسنىڭ ئۇسلۇبىغا تىپىك ۋەكىللىك قىلالايدىغان ئەسەر .
بۇ كىتابچىغا كىرگۈزۈلگەن يەنە بىر پوۋېست —
« ھەسرەت » .

تېلىتون بىر پاھىشە ئايالنىڭ قىزى . ئۇ كىچىك بولغاچقا ،
ئۆزى ياشىغان مۇھىتتىن بەزى ئىللەتلەرنى يۇقتۇرۇۋالىدۇ . سەل
ئەقىلگە تولغاندا ، ئوغرىلىق ، بۇزۇقچىلىقنىڭ ھەرگىزمۇ ھالال
تىرىكچىلىك ۋاسىتىسى بولالمايدىغانلىقىنى تونۇپ يېتىدۇ ۋە ئا-
پىسىنى ئۇنداق ئىپلاس تۇرمۇشتىن قۇتۇلدۇرۇش نىيىتىگە كې-
لىدۇ . لېكىن ، جەمئىيەت ئۇنى ئۇ گۈزەل ئارزۇسىغا يەتكۈزمەي

دۇ . ئۇ ئاپىسى تۇرماق ئۆزىنىمۇ پاتقاقىتىن قۇتۇلدۇرۇپ چىقالماي-
دىغان ھالغا چۈشۈپ قالغانلىقىنى كۆرۈپ ، يۇرتىنى تاشلاپ چى-
قىپ كېتىدۇ . ئۇ ئەمدى نەگە بارىدۇ ؟ نېمە قىلىدۇ ؟ ئەسەرنى
ئوقۇغاندا ، پېرسوناژ ئۆزىگە قويغان بۇ سوئالنى سىزمۇ ئىختىيار-
سىز ئۆزىڭىزدىن سورايىسىز ، ئېچىنىسىز ۋە تىلتون ياشىغان ئەشۇ
جەمئىيەتكە مىڭ بىر لەنەتلەر ياغدۇرىسىز .

ھەسرەت

ئېلزابىت كارتېر (ئاۋسترالىيە)

ئەخمەت ئىمىن تەرجىمىسى

دۇففى ئەپەندىنىڭ ئۇزۇن يىللاردىن بۇيان جۈندەلمەي
ئەسكەرەپ كەتكەن ئۆي - جايلىرى ، سىدىيې پورتىنىڭ پاراخوت
توختايدىغان ئورنىغىچە سوزۇلغان كوچىنىڭ ياقىسىدا ئىدى .

ئۇ پرېستىنغا پەقەت چوڭ پاراخوتلارلا كىرەتتى . بىز
ئىجارىگە ئېلىپ ئولتۇرغان ئۈچ ئېغىز ئۆيگە قىشتا ئاپتاپ ئوبدان
چۈشەتتى ، تومۇز كۈنلىرى ئۇلۇغ ئېچىۋېتىلگەن دېرىزىلەردىن
كىرگەن مەيىن شامال ئۆينىڭ ھاۋاسىنى خۇددى تەبىئىي ھاۋا
تەڭشىگۈچتەك سالقىن قىلىۋېتەتتى .

تۆت ياش چاغلىرىم بولسا كېرەك ، ئاپام مېنى دائىم ئىشەنچ
كىمىزنىڭ ئالدىدىكى پەلەمپەيدە ئولتۇرغۇزۇپ قوياتتى . مەن ئۇ
يەردە ئەڭ ياخشى كۆرىدىغان ئويۇنچۇق دۇمبىقىمنى ئوينىيەتتىم .
بۇ مىس دۇمباقنى ساقچى ئىشىك ئالدىمىزغا كېلىپ قالغاندا ياكى
كېلىۋاتقاندا ئاندىن چېلىشىمغا بولاتتى . « دۇڭ . . . دۇڭ . . .
دۇڭ » قىلىپ چالغىنىم بەلگە ئىدى . بۇ بەلگىنى ئاڭلىغان ھامان
ئاپام ئاللىقانداق بىر ئەر كىشىنىڭ قوينىدىن چىقىپ دېرىزىنىڭ
ئالدىغا كېلەتتى - دە :

— تىلىتون ! ئەجەب قۇلاق - مېڭەمنى يەپ كەتتىڭ .
بولدى ، چالما ، بىكار بوينۇڭنى ئۇزۇۋېتىمەن ! — دەپ ۋارقىراپ

قوياتتى . ساقچى كەتكەندىن كېيىن مېنى كۆتۈرۈپ ئۆيگە ئەكىد-
رپ بويۇن - باشلىرىمغا سۆيەتتى ، ئاندىن قاققلاپ كۈ-
لۈپ ، — چېنىم قوزام ، ئەجەب ئەقلىڭ بار جۇمۇ ، سېنىڭ ، —
دەپ كېتەتتى .

مەن دۇققىنىڭ مۇشۇ ئۆيلىرىدە تۇغۇلغان . مەن ئاپامنىڭ
بىر تاللا بالىسى ئىدىم . ئۇنىڭ مېنى بىرەر كاچات سالغىنىنى
ياكى تىللىغىنىنى بىلمەيمەن . ئۇ ھەمىشلا بەختىياردەك خۇشال ،
خۇشخۇي يۈرەتتى .

دادامنىڭ زادى كىملىكى ئاپامغىمۇ ئېنىق ئەمەس ئىكەن .
توققۇز ياشلارغا كىرىپ قالغان چېغىمدا نۇرغۇن بالىلارنىڭ دا-
دىسى بار ئىكەنلىكىنى سېزىپ ، زادى مېنىڭ دادام كىم ؟ دەپ
بېرىسەن ، دەپ ئاپامغا چاپلىشىۋالدىم .

— ماقۇل ، ئېيتىپ بېرەي ، — دېدى ئاپام ، — تىلتون ،
مەن سېنى ئون ئالتە يېشىمدا تۇغقان ، شۇ چاغدا بەك ئوماق ئىد-
نىڭ ، كۆزلىرىڭ قېنىق زەڭگەر دېڭىزغا ئوخشايتتى ، ھازىرمۇ
شۇنداق ، كۆزلىرىڭ بەك چىرايلىق . داداڭنىڭ كىملىكىگە كەل-
سەك ، ئۇ ئېھتىمال بىر كۈنى كەچتە بۇ يەرگە كەلگەن ھېلىقى
ئىسپانىيىلىك يىگىت بولسا كېرەك . ھېلىمۇ ئېسىمدە ، ئۇنىڭ
كۆزلىرى سېنىڭكى بىلەن ئوپپوخشاش ئىدى . ئۇنىڭ كۆزلىرىگە
كۆيۈپ قالغانىدىم . ھە ، قانداق ، دەپ باقە ، بۇ پەرىزىم ساڭا ياق-
تىمۇ ؟ داداڭ ئىسپانىيىلىك بولسا بولار ؟

— بولىدۇ ، — دېدىم مەن ، — ئەجەب ئوبدان دادا تې-
پىپ بەردىڭ ! ئاپا ، ئەمدى بېرىپ ماۋىس دۇققىغا دەيمەن ، مەك-
تەپتىكى مېنى زاڭلىق قىلىدىغان ساۋاقداشلىرىمغىمۇ دەيمەن ، مې-
نىڭ دادام بار ، ئۇ بىر كۈنى كېلىپ مەن بىلەن ئاپامنى پاراخوتقا
سېلىپ ئۆزىنىڭ ئۈزۈم ئېتىزلىرى بار جايغا ئەكىتىدۇ ، دەيمەن .

ئاپا ، ئۈزۈم ئېتىزى بار جاينى نېمە دەيتتى ؟

— ئۈزۈمزار دەيدۇ ، — دېدى ئاپام .

— ھە ، راست ، ئۈزۈمزار دەيتتى . ئۇ تېخى بىزنى ئىسپا-

نىيىنى ئايلاندۇرىدۇ . دادام ، سەن ، مەن ئۈچىمىز مەي باغلاپ

پىشىپ كەتكەن ئۈزۈملەرنى تازا يەيمىز . كۈپتىكى ئۈزۈم ھاراق

لىرىنى تازا ئىچىپ ، بولۇشچە ناخشا ئېيتىپ ، ئۇسسۇل ئويناي-

مىز ، ئاللىقىنىمىزدا ھېلىقى « چاك - چاك » قىلىپ ئاۋاز چىقىدۇ-

غان نەرسىنى تەڭكەش قىلىپ تۇرىمىز دېگەن تېخى . ئاپا ، ئۇ

نەرسىنى نېمە دەيتتى ، راست ؟

— چاكىلداق دەيدۇ .

— ھە ، چاكىلداق دەيتتى ، راست ! ئاپا ، ئۇ راست كې-

لمەرمۇ ؟

— كىم ؟

— دادامچۇ .

— ۋاي تاڭ ! ۋۇي ، راست ، ئۇ كېلىدۇ ! چوقۇم كېلى-

دۇ ! ئۇنىڭغىمۇ ئۇزۇن زامانلار بولۇپ كەتتى . تىلتون ، ھازىر

نەچچىگە كىردىڭ ؟

— سەككىزگە ، ئاپا ، توققۇزغىمۇ ئاز قالدىم جۇمۇ . ئاپا ،

مۇئەللىم بۈگۈن ماڭا نېمە دېگەنلىكىنى بىلەمسەن ؟ بۇ ئايدا يەنە

دەرستىن قالساڭ ، ئاپاڭغا تېلېفوندا دەيمەن دەيدۇ . مەن ئۇنىڭغا

دېمەڭ ، دەپ يالۋۇرغانىم ، ئۇ مېنى ئۇردى ، بەك ئۇرۇۋەتتى !

— ئۇردىمى ؟ ۋاي ، خۇدايىم ، سېنى ئۇردىمى ؟ نەرىڭگە

ئۇردى ، كۆرسىتە ، نەرىڭگە ؟ — ئاپام مېنى يېقىن تارتىپ بەد-

نىمگە تايلاق ئىزى چۈشكەن يەر بارمۇ دەپ قاراپ كەتتى . ئۇ بە-

دىنىمدىن ھېچقانداق تايلاق ئىزى تاپالمىغاندىن كېيىن ماڭا ئەمدى

دەرستىن قالما ، دەپ نەسىھەت قىلىپ بولۇپ :

— قارىغاندا بەزى كۈنلىرى ماڭا ئۇقتۇرماي يەنە دەرىستىن قېلىۋاتقان ئوخشىماسەن ؟ — دەپ سورىدى .

مەن بەزى كۈنلىرى مەكتەپكە بارماي ، ماۋىس دۇققى بىلەن كىنوغا بارغانلىقىمنى ئېيتىۋىدىم ، ئاپام ئاڭلاپ چۆچۈپ كەتتى ، ئاندىن كىنو بېلىتىنى قايسى پۇلغا ئالغانلىقىمنى سورىدى . مەن پۇلنى ئاپامنىڭ قېشىغا كەلگەن ئەر كىشىلەرنىڭ ياندۇرۇشىدىن ئېلىۋالغانلىقىمنى ئېيتىۋىدىم ، ئاپام كۈلۈپ كەتتى ، مەنمۇ كۈلدۈم ، ئىككىمىز تېلىقپ قالغۇچە كۈلدۈك . كېيىن ئۇ ماڭا :

— ئەمدى ئۇنداق ئىش قىلما ، تىلتون ، ماڭا ئاۋارىچىلىك تېپىپ بېرىسەن ، بولامدۇ ؟ — دېدى .

مەن بۇنىڭدىن كېيىن ھەرگىز ئۇنداق قىلماسلىققا ۋەدە بەردىم . لېكىن ، بەزىدە ماۋىس بىلەن ئىككىمىز ئۆي تۈتۈپ ئوي-نايدىغان ئويۇندىن زېرىكىپ كىچىغا چىقىپ كېتەتتۇق . بۇنداق چاغلاردا ئاپام ۋە باشقا ئاپاشلار كېچىسى « خىزمىتى » بولغاچقا ئۇخلاۋالاتتى . ماۋىس بىلەن ئىككىمىز يېقىن ئەتراپتىكى دۇكانلارغا بېرىپ بەزى ئۇششاق نەرسىلەرنى ئويۇننىڭ ئورنىدا ئوغرىلىۋالاتتۇق . ئۇ نەرسىلەرنى ئاپامنىڭ ياخشى كۆرىدىغانلىقىغا ئىشەنچىم كامىل ئىدى . مەن تېپىۋالدىم دەيتتىم ، ئۇ مېنى دېتلىك بار ، دەپ ماختايتتى .

— تىلتون ، — دەيتتى ئۇ ، — ئەجەب ئەقلىڭ بار جۇمۇسىنىڭ . ئۆمرۈمدە مەن ھېچنېمە تېپىۋالمىغان . قارىغاندا مەن ھېچنېمىگە سەپسالمايدىغان گاراڭ بىر نېمە ئوخشايمەن ، يول ماڭسام يەرگە قارىماي ، ئۇيان - بۇيانغا ياكى ئاسمانغا قاراپ ھاڭزۇقلاپ ماڭىدىغان ئوخشايمەن .

ئاپام راستىنلا ئۆزى ئېيتقانداك بىر ئىشقا سەپسالمايدىغان

بىپەرۋا ئايال ئىدى . لېكىن ، ئۇ بىر ئىشقا يەنى مەن ئەخلاىتخاندە
دىن تېپىپ كەلگەن قۇرۇق كونسېرۋا قۇتىلىرىغا گۈل تېرىشقا
ھېرىس ئىدى . بىر كۈنى ئۇ سۇ قاچىلانغان ئەينەك قۇتىغا نەزەر-
كەس گۈلنىڭ يىلتىزىنى چىلاپ قويدى . يىلتىز ئاپئاق غول تار-
تىپ يېشىل يۇمران بىخىلار ئۈنىگىلى تۇرغاندا ئۇ بەك خۇشال بول-
غان بولسا ، ئۇنىڭدىن يوغان سېرىق گۈل ئېچىلغاندا ئۆزىنى يو-
قتىپلا قويدى ۋە ئۆيىدە ئۇسسۇلغا چۈشۈپ « كۈننىڭ ئىللىق
تەپتىدىن ، مايدا گۈللەر ئېچىلدى » دەپ ناخشا ئېيتىپ كەتتى .
لېكىن ، شۇ كۈنى كېچىسى ئاپام تولا يىغلاپ كۆزلىرى ئىششىپ
كەتتى ، چۈنكى ئۇنىڭ بىر ئەر مېھمىنى مەست بولۇپ قېلىپ ھې-
لىقى قۇتىنى ئۆرۈپ نەركەس گۈلىنى دەسسۈۋەتكەنىدى .

شۇنىڭدىن كېيىن بىز نەركەس گۈلى تېرىمىدۇق ، لېكىن
پات - پات شۇ گۈلنىڭ گېپىنى قىلاتتۇق . بىز ئۇ گۈلنى ھەرگىز
ئۇنتۇپالمىدۇق ، ئۇ گۈلنى گۈل دۈكىنىدىن ئوغرىلاپ كەلگىنىم-
نىمۇ مەن ھەرگىز ئاپامغا ئېيتىمىدىم .

ھېلىقى « ئىسپانىيىلىك دادام » توغرىسىدا ئاپام بىلەن
سۆزلەشكەندىن كېيىن ئاپامنىڭ قېشىغا كەلگەن ئەرلەرگە سىن-
چىلاپ سەپسالدىغان بولدۇم ، چۈنكى ئۇلارنىڭ ئارىسىدا دادام
چىقىپ قالارمۇ دېگەن تەمەدە ئىدىم . مېنىڭ ئۇ قاراشلىرىم بەزى-
لەرنى سەل تەشۋىشكە سېلىپ قويۇپتۇ . ئاپام ئۇلارنىڭ نارازىلى-
قىنى ئاڭلاپ ، ماڭا :

— ئۇلارغا تىكىلىپ قارىما ، ياخشىسى ئۇلار كەلگەندە بې-
شىڭنى كۆتۈرمە . بىزىرپ قارىساڭ ئەدەپسىزلىك بولىدۇ . بۇ
ھەرگىز نومۇسلۇق قىزلار قىلىدىغان قىلىق ئەمەس ، — دەپ
نەسىھەت قىلدى .

مەن ئۇلارغا قارىماسلىققا ۋەدە بەردىم ، شۇنداقتىمۇ بۇ

يەرگە كېلىدىغان ئەرلەرگە ئۆچ ئىكەنلىكىمنى ئېيتىپ قويدۇم .
ئاپام كۈلۈپ تۇرۇپ ، ئۇلار كەلمىسە بىزنىڭ بۈگۈنكىدەك تۈر-
مۇش كەچۈرەلمەيدىغانلىقىمىزنى ئېيتتى . ئۇنىڭ دېيىشىچە ، ئەگەر
ئۇ خەق كەلمىسە ، بىرىنچىدىن ، ئاپام بىرەر دۇكانغا ياكى زاۋۇتقا
بېرىپ ئىشلىمىسە بولمايدىكەن ، ئەتىگەن تۇرۇپ پىيادە ئىشقا با-
رىدىغان گەپكەن ؛ ئىككىنچىدىن ، مەن مەكتەپتىن كەلسەم ، ئاپام
مېنى ئىشك تۈۋىدە كۈتۈۋالدىغان ئىش بولمايدىكەن . ئۇ كا-
رۋاتتا ئېغىناپ زۇرنال كۆرۈپ ياكى دېرىزىدىن ئاسمانغا قاراپ
قۇشلارنى ياكى سۇغا قاراپ پورتقا كىرىۋاتقان پاراخوتلارنى كۆ-
رۈپ ئولتۇرغۇچە ، ھەتتا ئاياللارنى ئۆيگە يىغىۋېلىپ قۇرۇق پاراڭ
بىلەن ۋاقىتنىڭ بېشىغا سۇ قويغۇچە ، كېچىسى ئۆزىگە چۈشلۈك
خىزمەت قىلىپ تۇرغىنىنىڭ كۆپ ياخشى ئىكەنلىكىنى ئېيتىۋى-
دى ، مەن دېدىم :

— بوپتۇ ، ئاپا ، خالىغىنىڭنى قىلىۋەر . لېكىن ، يەنە گې-
پىم شۇ ، مەن ئۇ ئەرلەرگە بەك ئۆچ .

— چوڭ بولغاندا ، — دېدى ئاپام ، — ئەرلەرنى ياخشى
كۆرىدىغان ، ئۇلارنىڭ ھالىغا يېتىدىغان ، ئۇلارغا ئەدەپلىك مۇئا-
مىلە قىلىدىغان بولۇپ قالسەن .

— شۇنداق بولسىمۇ بولار ، — دەپ قويدۇم ، شۇنىڭ بى-
لەن گېپىمىز تۈگىدى .

ئاپامنىڭ قېشىغا كېلىدىغان ئەرلەرنىڭ كۆپىنچىسى مات-
روسىلار ئىدى . ئۇلار بۇ يەرگە پرىستانىنىڭ قېشىدىكى تاغدىن
ئۆتۈپ كېلەتتى . ئاپامنىڭ دېيىشىچە ، ئۇلار بەك ئالدىراغۇ ھەم
قوپال ئىكەن ، لېكىن ئاپام ئۇلارنىڭ شۇ مىجەزىنى ياقتۇرىدىكەن ،
ئۇلار بىلەن ھەرگىز باھا تالىشىپ ئولتۇرمايدىكەن ، شۇڭا ئۇلار
باشقا پاراخوتىكىلەرگە ئۇنىڭ ياخشى گېپىنى قىلىپ بېرىدىكەن ،

شۇ ۋەجىدىن ئۇنىڭ ئالدىغا مېھمانلار ئۈزۈلمەي كېلىپ تۇرىدۇ. كەن. ئۇ ھېچكىمنىڭ كۆڭلىنى قايتۇرۇشنى خالىمىغاچقا، ھەتتا بەش - ئالتىسى تەڭ كېلىپ قالسىمۇ ئۇلارنى مېھمانخانىدا ئولتۇر-غۇزۇپ نۆۋەت بىلەن كۈتىدىكەن. دېمىسىمۇ، ئۇ ھەمىشە « ئاۋۋال كەلگەننى ئاۋۋال كۈتىمەن » دەيتتى.

مەن ئادەتتە تاپشۇرۇقنى مېھمانخانىدا ئىشلەيتتىم. بەزىدە ئەرلەرنىڭ بىرەرى ھېساب تاپشۇرۇقۇمنى ئىشلىشىپ بېرەتتى. بىر كۈنى مەكتەپتىن ماقالە يېزىپ كېلىڭلار، دېگەندى، ئۇلاردىن بىرى شۇ ماقالىنى ماڭا يېزىپ بەردى. مەن بىپەرۋالىق قىلىپ ئۇ ماقالىنى ئوقۇمايلا مۇئەللىمگە تاپشۇرۇپتەمەن، شۇنىڭ بىلەن چا-تاقنىڭ چوڭى چىقتى. مۇشۇنداق قىلىپ يۈرۈپ ئاخىر مەكتەپتىن قوغلاندى قىلىندىم.

بىز بەزىبىر ئاۋارىچىلىكلەرگىمۇ يولۇقۇپ تۇردۇق. بىر كۈنى ئاپام سوتقا چاقىرىلدى، ھېلىمۇ ياخشى پىرىستان رايونىغا مەسئۇل ساقچىنىڭ ئاپامغا خېلى كۆڭلى يېقىن ئىكەن، بولمىسا بىز جازالىناتتۇق. ھەممەيلەن ئاپامنى ياخشى كۆرەتتى، ساق-چىلارمۇ شۇنداق ئىدى.

ئاپام مېنى يېنىدا تۇتقۇسى كەلگەچكە، ئىلاج بار مېنى مەكتەپكە بارمىسىكەن، دەپ ئويلايتتى، شۇڭا ھەمىشە:

— قىز بالا مەكتەپكە بارمىسىمۇ نۇرغۇن نەرسە ئۆگىنىۋال-لىدۇ. قىزىم، زۇكامداپ قالغان ئوخشايسەن، قېشىمدا بىر كۈن يات، ئوڭشىلىپ قالسەن، — دەيتتى. مەنمۇ نېمە بولسا بولار دەپ يېتىۋېرەتتىم، يېتىپ زېرىكسەم، ئاپامنى غىدىقلاپ يۈرۈپ ئويناييتتىم. كىيىملىرىمىزنى كىيىپ ئەتىگەنلىك چېيىمىزنى ۋاقچە ئىچەتتۇق. پىرىستانغا پاراخوت كەلمىگەن كۈنلىرى بىللە كىنوغا باراتتۇق، كوچا ئايلىناتتۇق ياكى ئىسسىق گۆشنان سېتىۋېلىپ

باغچىغا كىرەتتۇق - دە ، ئورۇق ئۈچ ئاق قۇسى بار سېسىق كۆل-
نىڭ بويىدا ئولتۇراتتۇق .

ئاپام ئۇ ئاق قۇلارغا بەك ئامراق ئىدى . ئۇنى دۇنيادىكى
بەك چىرايلىق نەرسە دەپ ماختايتتى . لېكىن ، بىر كۈنى ئۇ ئاق
قۇلار سۇدىن چىقىپ ئوتلاقتا شۇ قەدەر سەت ئويناقتى .
تىكى ، شۇنىڭدىن كېيىن ئۇلاردىن پۈتۈنلەي خوشۇم كەتتى .

ئاپامنىڭ بەك يېقىن دوستىمۇ يوق ئىدى . ئۇ ، تۇرمۇشتا
ئۆزۈڭ بىلگەنچە ياشىيالمىسەن ، پۈتلىكاشاڭ بولىدۇ ، دەپ قاراپ
بىرەرى بىلەن بەكمۇ ئىچقويۇن - تاشقويۇن بولۇپ كەتمەيتتى .
مېنىڭ ئەڭ يېقىن ئۆتىدىغان دوستۇم ماۋىس ئىدى . ئۇ دادىسى
دۇففى ئەپەندى بىلەن بىللە بىزنىڭ بىنادا ئولتۇراتتى . دۇففى ئە-
پەندى بويى ئېگىز ، ئۆزى بىر قىسما ئادەم ئىدى . بەزىدە ئۇنىڭ
چىرايى ماڭا زەھەرلىك دورا بوتۇلكىسىنىڭ قەغىزىگە سىزىلغان
باش ئىسكىلىتىدەك كۆرۈنۈپ كېتەتتى . ئۇ ھەمىشە كېلەڭسىز
كىيىملەرنى كىيىپ يۈرەتتى . « ئۆھھۆ - ئۆھھۆ » قىلىپ بوغۇلۇپ
يۆتىلىپ كەتسە ، بەزىدە ھۆ قىلغۇم كېلىپ كېتەتتى .

دۇففى ئەپەندى ئاپامنىڭ ھېلىقىدەك ئىشلارنى قىلىدىغان-
لىقىنى بىلگەچكە ، ماڭا ئىشلىسەڭ ، دەپ ئۇنىڭ كۆزىگە كى-
رىۋالاتتى ، لېكىن ئاپام :

— ياق ، نېمانچە كۆزۈمگە كىرىۋالسىز ، مەن ئۆز ئالدىمغا
قىلىمەن ، — دەپ تۇرۇۋالاتتى .

ئۇ ئادەمنىڭ قولىدا نۇرغۇن قىز - ئاياللار بار ئىدى . ئۇلار
كوچىدىلا ئەر خەقلەرنى ئىندەككە كەلتۈرۈپ ئۇنىڭ ئۆيىگە ئە-
كىرەتتى .

— بىچارە قىزلار بەك ئەخمەقلىق قى-
لىۋاتىدۇ ، — دەيتتى ئاپام ، — دۇففى ھېلىقى ئەسكى كاپى-

تان بىلغا ئوخشاشلا ، مولۇندەك ئۇلارنىڭ پېيىدىلا يۈرىدۇ . بىچارە ئاياللار جىقراق پۇل تاپساق دەيدۇ ، ئۆزلىرىنىڭ كاتەكتەك بول- سىمۇ بىر ئۆيى بولسا مەقسىتىگە يېتەتتى . دۇففى پاھىشخانا خو- جايىنلىرىغا ئوخشاشلا ئارىدىن جىق پايدا يۇلۇۋاتىدۇ . تىلتون ، ئەگەر مەنمۇ تاپقىنىمنى دۇففى بىلەن تەڭ ئۇتاق قىلىدىغان بول- سام ، ئۇ چاغدا ماڭا ھازىرقىدىن تۆت ھەسسە ئارتۇق ئىشلەشكە توغرا كېلىدۇ . ئۇنىڭغىمۇ ناھايىتى قىممەت ئىجارە ھەققى تۆلەۋا- تىمىز ، شۇنداقتىمۇ مېنىڭ تۇتقان يولۇم توغرا ، كېيىن لەۋنى چىشلەپ قالغاندىن مۇشۇ ياخشى .

مەن بۇ گەپلەرنى ئاڭلىغاندا :

— شۇنداقمۇ ، ئاپا ؟ — دەپ قوياتتىم .

— شۇنداق ، — دەيتتى ئۇ كۈلۈپ ، — پاتىسى خىيالىم- دىن چىقمايدۇ . تىلتون ، سەن ئۇنى ئەسلىيەلمەيسەن . ئۇ ئەمدى ئون ئالتىگە كىرگەندى ، — ئاپام كۆزىگە لىق ياش ئالغان ھالدا خورسىنىپ قويۇپ سۆزىنى داۋاملاشتۇراتتى ، — تىلتون ، پاتىسى پاھىشخانا خوجايىنىنى ئالداپ كېتىمەن دەپ ئويلىغان ، لېكىن ئارقا كۈچىدا بوغۇزلىنىپ ئۆلدى . شۇڭا ، مەن ئۆزۈمنىڭ تۇتقان يولىنى توغرا دەيمەن .

مەن ئاپامنىڭ پىكىرىگە قوشۇلدۇم . ئۇ ماڭا يەنە بەزى گەپلەرنى قىلىپ بەردى . ئۇنىڭ پاتىسىنى ئەسلىيەلمەيسەن دېگە- نىگە ھەيران قالدىم . مەن قانداقمۇ پاتىسىنى ئۇنتۇپ قالاي . ئۇ شۇنچە تاتلىق كۈلىدىغان چىرايلىق قىز ئىدى ، ماڭا تېخى بىر ئاسلان سوۋغا قىلغان . ئۇ تۇغۇلغىنىغا ئۈچ ھەپتە بولغان ئاسلان ئىدى . ئۇ چاغدا مەن بەش ياشتا ئىدىم . ئۇ ئاسلاندىن بىر كۈنمۇ ئايرىلغۇم كەلمەيتتى . مەنمۇ ئۇنىڭغا ئامراق ، ئۇمۇ ماڭا ئامراق ئىدى . ئۆزى كىچىككەنە ، يۇمشاقلىقچۇ تېخى ، « مىياۋ -

مياۋ « قىلىپ تۇراتتى ، ئالقىنىمدا سۈت ئىچۈرۈپ قويسام ئويناق تىلى بىلەن پاكپاكىز يالۋالاتتى . مەن ئۇنىڭغا ئىسىم قويۇپ بول-غۇچە ئۇ تۇيۇقسىز يوقاپ كەتتى . شۇ يوقالغىنىچە يوق ، مەڭگۈ ئۇنىڭدىن ئايرىلىپ قالدىم .

ھەممەيلەن ، بولۇپمۇ ئاپام ماڭا بەك ھېسداشلىق قىلدى ، ئاسلاننى قايتىپ كېلىدۇ ، دەپ كۆڭلۈمنى ياسىدى . ئۇلارنىڭ مۈشۈك دېگەن ئاشۇنداق چىقىپ كېتىپ مەلۇم ۋاقىتتىن كېيىن قايتىپ كېلىدۇ ، دېگەن گېپىنى ئاڭلاپ ئۈمىدلىنىپ قالدىم . بىر يامغۇرلۇق كېچىدە كارىۋىتىمدا يېتىپ مۈشۈكنىڭ مياۋلىغان ئاۋازىنى ئاڭلىدىم ، دەررۇ يۈگۈرۈپ تالاغا چىقسام ، قاپقاراڭغۇ كوچىدا ھېچنېمە يوق . . .

بىر نەچچە ھەپتە ئۆتۈپ كەتتى ، ئاخىر ئۇنىڭدىن ئۈمىد-دىمنى ئۈزدۈم ، مۈشۈك دېگەن ھەرگىز قايتىپ كەلمەيدىغان نەرسە ئىكەن ، دېگەن ئويغا كەلدىم . شۇنىڭدىن كېيىن ئۇ ئاسلاننى ئېسىمدىن چىقىرىۋەتتىم . لېكىن ، ئاپامنىڭ ئېيتقىنىنىڭ ئەكسىچە ، مەن پاتىسىنى ھەرگىز ئۇنتۇمغانىدىم . ئۇ مېنىڭ بەش ياش چاغلىرىم ئىدى . شۇ كۈنىمۇ يامغۇر يېغىۋاتاتتى . قاپقاراڭغۇ ئارقا كوچىدا قانغا مىلىنىپ ياتقان پاتىسىنى بىرىنچى بولۇپ كۆرگۈچى مەن ئىدىم .

دوللور بىلەن مىنتى دۇففى ئەپەندىگە ياللىنىپ ئىشلەيدى-غان ئاياللار ئىدى . مىنتى خانىم ناھايىتى چىرايلىق تۇل ئايال ئىدى . ئۇ بىزگە ئەقىللىق ئىككى ئوغلىنىڭ بارلىقىنى ، قىزىنىڭ بىر دوختۇرخانىدا پىراكتىكانت سېسترا بولۇپ ئىشلەيدىغانلىقىنى ، بۇ بالىلىرى بىلەن ئۆزىنىڭ پەخىرلىنىدىغانلىقىنى ، دەپ بەرگە-نىدى .

مىنى خانىمنىڭ چىرايىدىن ھارغىنلىق چىقىپ تۇراتتى .
ئۇ ئىككى ئوغلىنىڭ بالدۇرراق ئوقۇش پۈتتۈرۈشىنى ئارزۇ
قىلاتتى . ئۇ بالىلىرى ئوقۇشنى تۈگىتىۋالغۇچە چىشىنى چىشلەپ
مۇشۇ ئىشنى قىلىپ يۈرۈپ ، كېيىن ئۇلار كۈنىنى ئۆزى ئالالايدىغان
ۋاقىت كەلگەندە ، باشقىچە بىر خىزمەت قىلىدىغانلىقىنى
ئېيتقاندا ، ئاپام كۆڭۈل بۆلگەن ھالدا سورىدى :

— باشقىچە نېمە خىزمەت قىلارسىز ، مىنى خانىم ؟
ئۇ شۇنداق جاۋاب بەردىكى ، ئاڭلاپ ئاپام بىلەن ئىككىمىز
ھەيران قالدۇق .

— تۆمۈر يول سىستېمىسىدا ئىشلىسەم دەيمەن . مېنىڭ
ئارزۇم — ئارمىنىم شۇ .

— ۋوگزالدا ئىشلىسەم دېمەكچىمۇسىز ؟

— ھەئە ، بىلەتخانىدا ئولتۇرۇپ پويىز بېلىتى ساتسام
دەيمەن . ئۇ چاغدا ئەرلەر ماڭا پۇل بېرىدۇ ، لېكىن ماڭا چىقىلا-
مايدۇ ، — دېدى مىنى خانىم كۆزىگە لىق ياش ئالغان ھالدا ، —
مېنى خالىغانچە بىر نېمە قىلالايدۇ دەڭا . . .

مىنى چىقىپ كەتكەندىن كېيىن ئاپام ماڭا :

— مىنى ھەمدەم خىيال بولۇپ قاپتۇ ، ئۇ ھەرگىزمۇ ئار-
زۇسىغا يېتەلمەيدۇ ، — دېدى ، ئاندىن يەنە ، — ئۇ ئەسلىمىغۇ
بىزنىڭ بۇ ئىشىمىزغا لايىق ئەمەس . ئۇنىڭ بەك غۇرۇرى بار .
بىزنىڭ بۇ ئىشىمىزدا ئادەم بەك ئۇنداق بولۇپ كەتسە بولمايدۇ ،
تىلتون ، — دەپ قويدى .

— شۇنداقمۇ ؟

— شۇنداق ، — دېدى ئاپام ، — مانا ، ماڭا قارا ، مەن
خەققە سىلىق مۇئامىلە قىلىپ كۆڭلىنى ئالىمەن ، ھەرگىز قېتىۋال-
مايمەن . ئەر خەق بۇ يەرگە نېمىشقا كېلىدۇ ، مەقسەت ئېنىققۇ ،